Instituut Fysieke Veiligheid

Kwalificatiedossier Adviseur Gevaarlijke Stoffen

Versie: 1.1, 15 oktober 2021

Instituut Fysieke Veiligheid

Instituut Fysieke Veiligheid
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
Kemperbergerweg 783, Arnhem
www.ifv.nl
info@ifv.nl
026 355 24 00

Colofon

Opdrachtgever:	Werkveldadviescommissie
Contactpersoon	Iris de Vrieze
Titel:	Kwalificatiedossier Adviseur Gevaarlijke Stoffen
Datum:	15 oktober 2021
Status:	Definitief, vastgesteld door Veiligheidsberaad
Versie:	1.1
Auteurs:	Clusterwerkgroep Gevaarlijke Stoffen
Eindverantwoordelijk:	Veiligheidsberaad

Inhoud

Inhoud 3

Inleiding 4

Deel A Algemene informatie 5

Deel B Overzicht kerntaken 6

Deel C Competenties 7

Deel D Uitwerking kerntaken 9

Deel E Specificaties vakbekwaamheid 12

Deel F Verantwoording 13

Bijlage 1 Namenlijst 15

Bijlage 2 Begrippen en afkortingen 16

Inleiding

Opbouw dossier

Het kwalificatiedossier beschrijft op gestandaardiseerde wijze de functievereisten voor een beginnend beroepsbeoefenaar binnen een veiligheidsregio. De opbouw van het kwalificatiedossier ziet er als volgt uit:

Deel A	Algemene informatie over wat de functie typeert
Deel B	Beschrijving van kerntaken
Deel C	Beschrijving van competenties
Deel D	Uitwerking van de kerntaken in werkzaamheden en daaruit voortvloeiend de keuzes en dilemma's van de functie
Deel E	Beschrijving van de specificaties van zowel de initiële als de blijvende vakbekwaamheid, evenals een beschrijving van het (instroom-) niveau
Deel F	Verantwoording van de totstandkoming van het kwalificatiedossier als het benoemen waar de verantwoordelijkheid ligt voor het onderhouden van het kwalificatiedossier.

Samenhang kwaliteitsinstrumenten

Het kwalificatiedossier vormt de basis voor het onderwijs en de examinering. Een overzicht van kennis en vaardigheden is opgenomen in het opleidingsplan. Beoordelingscriteria zijn opgenomen in het examenplan. Onderstaand schema geeft deze samenhang weer.

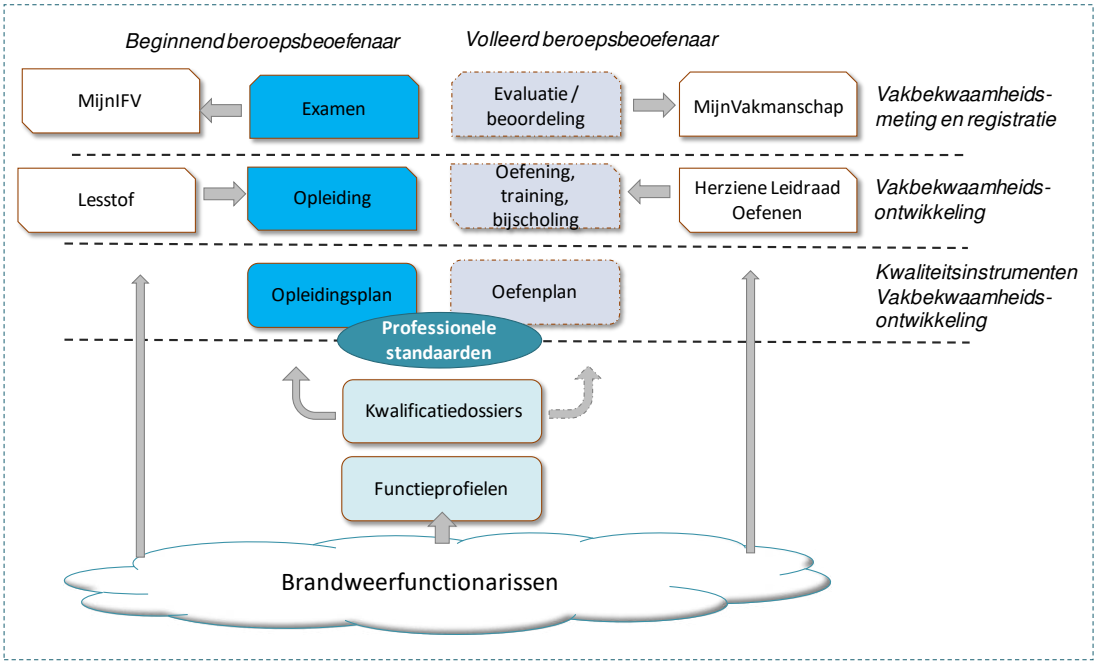

Deel A Algemene informatie

A.1 Plaatsing van de functie binnen de brandweercontext

De Adviseur Gevaarlijke Stoffen (AGS) vervult twee rollen bij incidenten waarbij gevaarlijke stoffen vrij (kunnen) komen. Elke rol brengt verschillende verantwoordelijkheden met zich mee. De twee rollen van AGS luiden als volgt:

1. optreden als AGS in het veld

2. optreden als AGS voor het ROT

In één incident kan de AGS een van beide rollen vervullen.

Een AGS werkt als zelfstandig adviseur voor één of meer veiligheidsregio's. Hij voert zijn werkzaamheden, afhankelijk van de rol, in verschillende omgevingen uit:

- het incidentterrein
- het CoPI
- het ROT
- het Actiecentrum Brandweer.

A.2 Positie van de functie

De Adviseur Gevaarlijke Stoffen:

- adviseert aan de hoogst leidinggevende ter plaatse
- is belast met de leiding en uitvoeringscoördinatie van meerdere verkenningseenheden in het brongebied
- werkt samen met de coördinator verkenningseenheden
- kan optreden als vraagregisseur bij grootschalige incidenten
- werkt samen met en adviseert aan multidisciplinaire partners zowel tijdens het incident als in de nazorgfase.

A.3 Complexiteit van de functie

De Adviseur Gevaarlijke Stoffen adviseert op grond van feiten, analyse, herkenning van scenario's en situatie-inschattingen over inzetmogelijkheden. De adviezen gaan over redding, bronbestrijding, mogelijke gevolgen voor het effectgebied, schoon en veilig werken, ontsmetting en afhandeling van het incident na stabilisatie en nazorg.

Omdat de werkomstandigheden en werkomgeving nooit standaard zijn, is de AGS in staat om onder verschillende omstandigheden een advies uit te brengen:

- een expertadvies onder tijdsdruk (bij onmiddellijke bedreiging van mensenlevens of bij dreigende escalatie)
- een beredeneerd (vervolg) advies op grond van aanvullende feiten en analyse.

Deel B Overzicht kerntaken

Kerntaak 1	**optreden als AGS in het veld**

De AGS analyseert en beoordeelt het incident tijdens de uitruk- en verkenningsfase op basis van de beschikbare gegevens en vertaalt deze informatie naar mogelijke scenario's en scenario-ontwikkelingen. De AGS stelt dit beeld gedurende het incident zo nodig bij.

Op basis van de gekozen scenario's formuleert de AGS een mono- en multidisciplinair advies. Hierbij houdt hij rekening met operationele mogelijkheden en sluit hij aan op de doelgroep en de belangen van de ontvanger(s).

Kerntaak 2	**optreden als AGS voor het ROT**

De AGS treedt op als adviseur van het ROT en kan optreden als vraagregisseur naar externe partners. De AGS werkt samen met de coördinator verkenningseenheden om een multidisciplinair advies op te stellen voor het effectgebied. De AGS kan een adviserende rol hebben tijdens de nazorgfase.

Deel C Competenties

Competentie: analytisch vermogen
Signaleert problemen; herkent belangrijke informatie; legt verbanden tussen gegevens. Spoort mogelijke oorzaken van problemen op; zoekt ter zake doende gegevens.

Niveau A: Achterhalen

- Identificeert de achterliggende oorzaken van complexe problemen.
- Schat de afbreukrisico's in ten aanzien van de verschillende oplossingsrichtingen.
- Houdt rekening met diverse belangentegenstellingen zowel binnen als buiten de organisatie.
- Weet draagvlak te krijgen voor een oplossingsrichting.
- Bekijkt ingewikkelde vraagstukken vanuit diverse invalshoeken.

Competentie: mondeling communiceren
Maakt ideeën en meningen in begrijpelijke taal aan anderen mondeling duidelijk en weet aan te sluiten bij het publiek.

Niveau A: inschatten, non-verbaal

- Past het niveau en de inhoud van communiceren aan de gesprekspartner(s) aan.
- Maakt gebruik van non-verbaal gedrag dat het verbale gedrag ondersteunt.
- Spreekt boeiend en aansprekend, is welsprekend.
- Stuurt op eenduidig communiceren van informatie.
- Past gesprekstechnieken toe om een gesprek optimaal te laten verlopen.

Competentie: Inlevingsvermogen
Onderkent en verplaatst zich in de gevoelens en behoeften van anderen, en houdt rekening met de gevolgen van eigen handelen op andere mensen of onderdelen van de organisatie.

Niveau B: reageren

- Gaat bewust om met andere normen, waarden en gedragscodes van partijen binnen en buiten het eigen onderdeel; neemt eigen positie in op basis van rolverdeling en (machts)verhoudingen.
- Reageert op onuitgesproken behoeften van anderen.
- Handelt op basis van eigen inschatting van (non-)verbale signalen en (in)formele hiërarchie en krachtenvelden; speelt in op onverwachte invalshoeken.
- Houdt rekening met ontwikkelingen en gevoeligheden binnen en buiten het eigen werkveld.

Competentie: oordeelsvorming
Weegt gegevens en mogelijke handelwijzen in het licht van relevante criteria tegen elkaar af om tot realistische beoordelingen te komen.

Niveau A: besluiten

- Overziet de consequenties van handelswijzen en beoordeling.
- Vertrouwt op grond van eerdere ervaringen op zijn/haar oordeel.
- Licht een oordeel door middel van steekhoudende argumenten toe.
- Weegt (nieuwe) gegevens en mogelijke handelwijzen tegen elkaar af in het licht van relevante criteria en komt tot een realistische beoordeling.

Competentie: samenwerken
Voert in een team een opdracht uit. Draagt bij aan de harmonie van de groep en aan de optimale inzet van de leden ten behoeve van het groepsdoel, desnoods ten koste van eigen korte termijn belangen.

Niveau A: betrekken van derden

- Weet de eenheid van het samenwerkingsverband te behouden en waakt ervoor dat er geen subgroepjes ontstaan.
- Neemt actief verantwoordelijkheid voor het groepsproces.
- Betrekt relevante derde partijen.
- Activeert zowel groepsleden als derden tot het leveren van een bijdrage aan het te bereiken resultaat en houdt daarbij rekening met de kwaliteiten van de betrokkenen.
- Motiveert een groep tot maximale inzet voor het eindproduct.

Deel D Uitwerking kerntaken

Kerntaak 1	Optreden als AGS in het veld
1.1	**Werkzaamheden**
1.1.1.	Verzamelt actief feiten bij onder andere meldkamer, leidinggevenden, bedrijfsdeskundigen, externe partners, coördinator verkenningseenheden en in naslagwerken.
1.1.2.	Vertaalt beschikbare feiten naar mogelijke scenario's en kiest het meest waarschijnlijke scenario. Maakt hierbij onder andere gebruik van berekeningen, vuistregels, ervaring, kennis en casuïstiek.
1.1.3.	Volgt de ontwikkeling en bestrijding van het incident, denkt vooruit in het incident, houdt rekening met scenario-ontwikkeling en het tijdspad.
1.1.4.	Onderkent dat er cruciale informatie ontbreekt en probeert deze zo mogelijk te achterhalen.
1.1.5.	Maakt een inschatting van de vereiste maatregelen voor het minimaliseren van de gevolgen voor slachtoffers en omgeving, het beperken van het gevaar voor hulpverleners en het bestrijden van het incident.
1.1.6.	Geeft beredeneerde (vervolg)adviezen*, zo nodig op basis van onvolledige informatie en onder tijdsdruk. Stemt de inhoud van het advies af op en vertaalt deze naar de ontvanger (de 'hoogst leidinggevende van de brandweer ter plaatse', (de leden van) het COPI of ROT).
1.1.7.	Bepaalt een eerste meetstrategie en laat indien nodig een of meer verkenningseenheden alarmeren.
1.1.8.	Laat metingen in het brongebied verrichten door verkenningseenheden en stuurt deze aan.
1.1.9.	Interpreteert voortdurend de meetgegevens en andere relevante feiten (bijvoorbeeld bedrijfsgegevens, visuele waarnemingen, aard en ontwikkeling van het incident, aard en omvang van het bedreigde gebied, meteogegevens, (domino-)-effecten) en stelt eerdere inschattingen zo nodig bij.
1.1.10.	Vraagt indien nodig een second opinion aan of geeft een second opinion aan een collega AGS.
1.1.11.	Is intermediair tussen lokaal commando en externe (bedrijfs)deskundigheid.
1.2	**Keuzes en dilemma's**
1.2.1	Advies vormen: snel en oppervlakkig of langzamer en completer.
1.2.2	Afweging maken: resultaat versus het risico, inspanning, impact en beleving. Bijvoorbeeld: - Offensief of defensief optreden en met welke veiligheidsmaatregelen - Prioriteit leggen bij beperken van effecten op de omgeving of veiliger maken van de brandweerinzet. - Wel of niet omgeving alarmeren in eerste fase, op welke wijze en met welk handelingsperspectief. - Omgaan met risicobeleving burgers en hulpverleners; subjectief versus objectief.
1.2.3	Afweging maken: wel of niet betreden van de hotzone voor de beeldvorming.

Kerntaak 2	Optreden als AGS voor het ROT

2.1 Werkzaamheden

2.1.1.	Verzamelt actief feiten bij onder andere meldkamer, AGS in het veld, leidinggevenden, bedrijfsdeskundigen, externe partners, coördinator verkenningseenheden en in naslagwerken.
2.1.2.	Vertaalt beschikbare feiten naar mogelijke effecten voor de omgeving en brengt het effectgebied in beeld. Maakt hierbij onder andere gebruik van berekeningen, vuistregels, ervaring, kennis en casuïstiek.
2.1.3.	Volgt de ontwikkeling en bestrijding van het incident, denkt vooruit in het incident, houdt rekening met scenario-ontwikkeling en het tijdspad.
2.1.4.	Onderkent dat er cruciale informatie ontbreekt en probeert deze zo mogelijk te achterhalen.
2.1.5.	Maakt een inschatting van de vereiste maatregelen voor het minimaliseren van de gevolgen voor slachtoffers en omgeving, het beperken van het gevaar voor hulpverleners en het bestrijden van het incident.
2.1.6.	Schetst een beeld van het effectgebied en geeft beredeneerde (vervolg)adviezen*, zo nodig op basis van onvolledige informatie en onder tijdsdruk. Stemt de inhoud van het advies af op en vertaalt deze naar de ontvanger (de 'hoogst leidinggevende van de brandweer ter plaatse', (de leden van) het COPI of ROT).
2.1.7.	Interpreteert voortdurend de meetgegevens en andere relevante feiten (bijvoorbeeld bedrijfsgegevens, visuele waarnemingen, aard en ontwikkeling van het incident, aard en omvang van het bedreigde gebied, meteogegevens, (domino-)-effecten) en stelt eerdere inschattingen zo nodig bij.
2.1.8.	Vraagt indien nodig een second opinion aan bij een collega AGS of externe deskundige.
2.1.9.	Treedt op als back office voor de AGS in het veld.
2.1.10.	Ondersteunt bij of formuleert adviesvragen aan externe partij(en). Vertaalt adviezen naar eventuele maatregelen.

2.2 Keuzes en dilemma's

2.2.1 Advies vormen: snel en oppervlakkig of langzamer en completer.

2.2.2 Afweging maken: resultaat versus het risico, inspanning, impact en beleving.
Bijvoorbeeld:

- Offensief of defensief optreden en met welke veiligheidsmaatregelen
- Prioriteit leggen bij beperken van effecten op de omgeving of veiliger maken van de brandweerinzet.
- Wel of niet omgeving alarmeren in eerste fase, op welke wijze en met welk handelingsperspectief.
- Omgaan met risicobeleving burgers en hulpverleners; subjectief versus objectief.

*Vormt een advies over:
de risico’s voor mens, dier, goederen en milieu in bron- en effectgebied, op korte termijn
de risico’s voor mens, dier, goederen en milieu in bron- en effectgebied, op lange termijn
te nemen maatregelen voor de veiligheid
inzetmethoden
stabilisatie van het incident
te nemen maatregelen om schade te beperken
gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen
waarschuwen/alarmeren van de nabije omgeving bij acuut gezondheidsgevaar en maatregelen voor de bevolking
de indeling van het bedreigde gebied in hot-warm-cold zone
te nemen maatregelen voor de milieubescherming
opvang en nazorg van slachtoffers, personeel, bevolking, materiaal en materieel
noodzaak tot en wijze van schoonmaken
plan van aanpak voor terugkeer naar de ‘normale ’situatie inclusief ‘ontalarmeren’ van de bevolking (ROT)
andere, voor de bestrijding van het incident noodzakelijke, informatie

Deel E Specificaties vakbekwaamheid

E.1 Instroomeisen functie

De uitoefening van de functie AGS bevindt zich op HBO-niveau. Voor de functie is minimaal HBO diploma (bij voorkeur in een fysische of chemische richting) vereist, het diploma Toezichthoudend Medewerker/deskundige Stralingsbescherming Verspreidbare Radioactieve stoffen (TMS-VRS-D) en het diploma AGS.

E.2 Vakbekwaam worden en blijven

De vakbekwaamheid wordt geborgd door middel van opleiden, examineren, bijscholen, trainen en oefenen. In het kader van ‘vakbekwaam worden’ en ‘vakbekwaam blijven’ kan die vakbekwaamheid worden opgedaan dan wel onderhouden.

De invulling van het vakbekwaam blijven is zowel een werknemers- als werkgeversverantwoordelijkheid. De AGS ontwikkelt inzicht in zijn vakbekwaamheid door zelfreflectie en zelfbeoordeling van eigen (leer)resultaten. De AGS krijgt ook ongevraagd positieve en negatieve feedback en schat deze zelf op waarde. De AGS verdiept zich zelfstandig in nieuwe (wetenschappelijke) kennis en inzichten.
Hij neemt zelf het initiatief om zijn leer- en oefenbehoeften met zijn leidinggevende te bespreken. Hij maakt zelf een plan om zijn competenties gericht op peil te houden en op de hoogte te zijn van nieuwe ontwikkelingen en vakkennis. Hij toont zijn vakbekwaamheid door zich te laten beoordelen.

Deel F Verantwoording

F.1 Totstandkoming

Bij de totstandkoming van het nieuwe Kwalificatiedossier is een Clusterwerkgroep samengesteld (CWG). Deze bestaat uit een combinatie vertegenwoordigers uit het veld die momenteel de rol van AGS vervullen en van vertegenwoordigers van de Brandweeracademie. De bezetting van deze groep vindt u in bijlage 1 van het Kwalificatiedossier.

De volgende stappen zijn genomen:

> Het IFV heeft een voorstel kwalificatiedossier opgesteld op basis van het nieuwe format voor kwalificatiedossiers.
> In de eerste bijeenkomst is eerst geïnventariseerd welke thema's aanleiding geven tot veranderingen in het KD en hoe deze thema's verwerkt kunnen worden in het KD. Dit leidde tot de conclusie dat de kerntaken de nadruk moeten leggen op de rollen van de AGS (net zoals bij OvD en HOvD) en niet meer op de fasering van het incident.
> Vervolgens heeft het IFV het KD verder uitgewerkt en de kerntaken omgezet. Het aangepaste KD is per mail voorgelegd aan de CWG. Binnengekomen opmerkingen zijn verwerkt.
> In de tweede en derde bijeenkomst zijn de kerntaken, werkzaamheden, keuzes & dilemma's en competenties gedetailleerd opgesteld en doorgesproken. Na elke bijeenkomst is het KD naar de clusterwerkgroepleden gestuurd om te checken of de discussies en aanpassingen uit de bijeenkomst correct zijn verwerkt.

F.2 Procesinformatie

Procesinformatie	
Herzien door:	Clusterwerkgroep Gevaarlijke Stoffen
Onder regie van:	Werkveldadviescommissie, NIPV
Vastgesteld door:	Vastgesteld WVA 21 juni 2019 RCDV 17 september 2021 Veiligheidsberaad 15 oktober 2021
Versie:	1.1 , definitief
Reden voor evt. wijziging kwalificatiedossier	Reden: Onderhoud. Aanpassing op de Visie op IBGS.
Verantwoordelijkheid beheer en onderhoud	De verantwoordelijkheid voor het ontwikkelen en onderhouden van de kwalificatiedossiers voor functionarissen werkzaam binnen de brandweer is belegd bij het Instituut Fysieke Veiligheid (www.ifv.nl). Het Instituut Fysieke Veiligheid pleegt periodiek

onderhoud aan elk kwalificatiedossier, conform de notitie ‘Structureel beheer van de kwalificatiedossiers brandweerfuncties; werkproces en organisatie’ d.d. oktober 2013.

F.3 Brondocumenten

Bij de totstandkoming van dit kwalificatiedossier is gebruik gemaakt van onderstaande bronnen:

> Kwalificatiedossier Adviseur gevaarlijke stoffen, versie 2009
> Competentiewoordenboek, BuitenhekPlus en Leeuwendaal (2012)
> De nieuwe visie op IBGS (2014)

Bijlage 1 Namenlijst

Clusterwerkgroep Gevaarlijke Stoffen

leden	organisatie
H. Zuidijk (voorzitter)	Hollands Midden
F. Tesink	Midden West Brabant
P. Aantjes	Rotterdam Rijnmond
W. Linschoten	Zaanstreek-Waterland
A. Ekkel	Twente
J. Beuting	Twente
A. Speijer	Haaglanden
A. Fleer	Brabant Noord
M. Oude Wolbers	IFV (decaan)
H. Veltkamp	IFV (decaan)
A. de Graaf	IFV (onderwijskundige)

Bijlage 2 Begrippen en afkortingen

Onderwijskundige begrippen

Begrip	Omschrijving
Kwalificatiedossier	Set van verschillende kerntaken, werkprocessen en competenties die samen een opleiding vormgeven en waar een diploma aan vast hangt.
Kerntaak	Een kerntaak is een substantieel deel van de beroepsuitoefening naar belang, omvang (tijdsbeslag of frequentie) of beide. Een kerntaak bestaat uit een geheel van inhoudelijk met elkaar samenhangende werkprocessen, kenmerkend voor de beroepsuitoefening. Een kwalificatiedossier heeft een beperkt aantal kerntaken. Alle kerntaken samen beschrijven de essentie van de beroepsuitoefening van de betreffende beroepengroep.
Competentie	Het geheel van kennis, vaardigheden en attituden om in een bepaalde beroepssituatie adequaat te functioneren.